

IEDEREEN MEE?

VORMEN VAN (BELEIDS)PARTICIPATIE EN EFFECTEN

Bewonerscongres VIVAS – 25/05/2024 – Kortrijk
Lieven Boelen, Centrum voor Lokale Politiek UGent

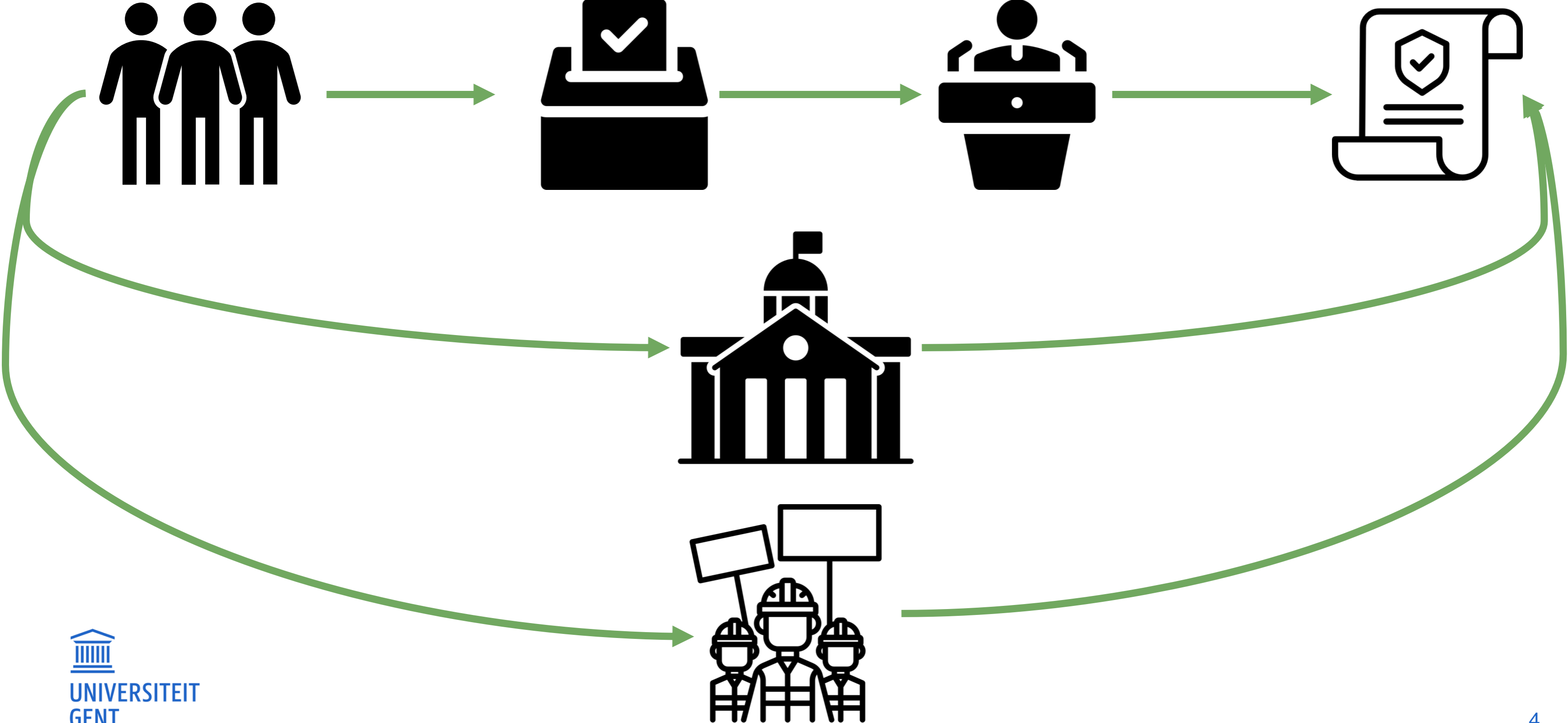
VANDAAG

- Relaties tussen burger en bestuur
- Nakende verkiezingen – democratie onder druk (?)
- Participatie als oplossing?
- Hoe dan (niet)?
- Participatie altijd en overal?
- Aan jullie...

OVER ONS ONDERZOEK

- **Beleidsparticipatie** op lokaal niveau
 - Welke effecten? Positief? Ook negatief?
 - OV 1 - (Hoe) **ervaren de deelnemende burgers de effecten** van beleidsparticipatie?
 - OV 2 - (Hoe) **ervaren de organiserende besturen de effecten** van beleidsparticipatie?
- Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing
 - Samenwerking KULeuven & UGent
- Doel vandaag:
 - Ontleden van (vormen van) 'participatie'
 - Positieve uitkomsten?
 - Negatieve uitkomsten?
 - Hoe toepassen op sociaal wonen?

RELATIES TUSSEN BURGER EN BESTUUR

NAKENDE VERKIEZINGEN: DEMOCRATIE IN CRISIS?

- Walgrave & Lefevere, 2024 – Basis voor ‘De Stemming’
- Onvrede met politieke partijen, regeringen en gevoerde beleid
- Bredere trend opgang populisme als ideologie (elite vs. ‘het’ volk)
- Vertrouwen in instellingen
 - Blanco/Niet-stemmers nog lager dan kiezers extreme partijen (1,3/10)
 - Afschaffing opkomstplicht lokale verkiezingen (!)
 - Indien voor andere verkiezingen: 1/5de zou niet meer gaan;
 - **Massaal afhaken van laagste inkomens categorie in vgl met andere inkomenscategorie**
- Democratisch bestuur belangrijk?
 - 8/10
- Op dit moment democratisch bestuurd?
 - 5,2/10 (<-> voldoen aan int. democratische criteria)

Teverdenheid regeringsbeleid

4,1 Federaal (=)

4,5 Vlaams (↓)

5,3 Lokaal Bestuur (↓)

(De Stemming; Walgrave & Lefevere, 2024)

Vertrouwen instellingen

3,2 Politici (=)

3,4 Partijen (↓)

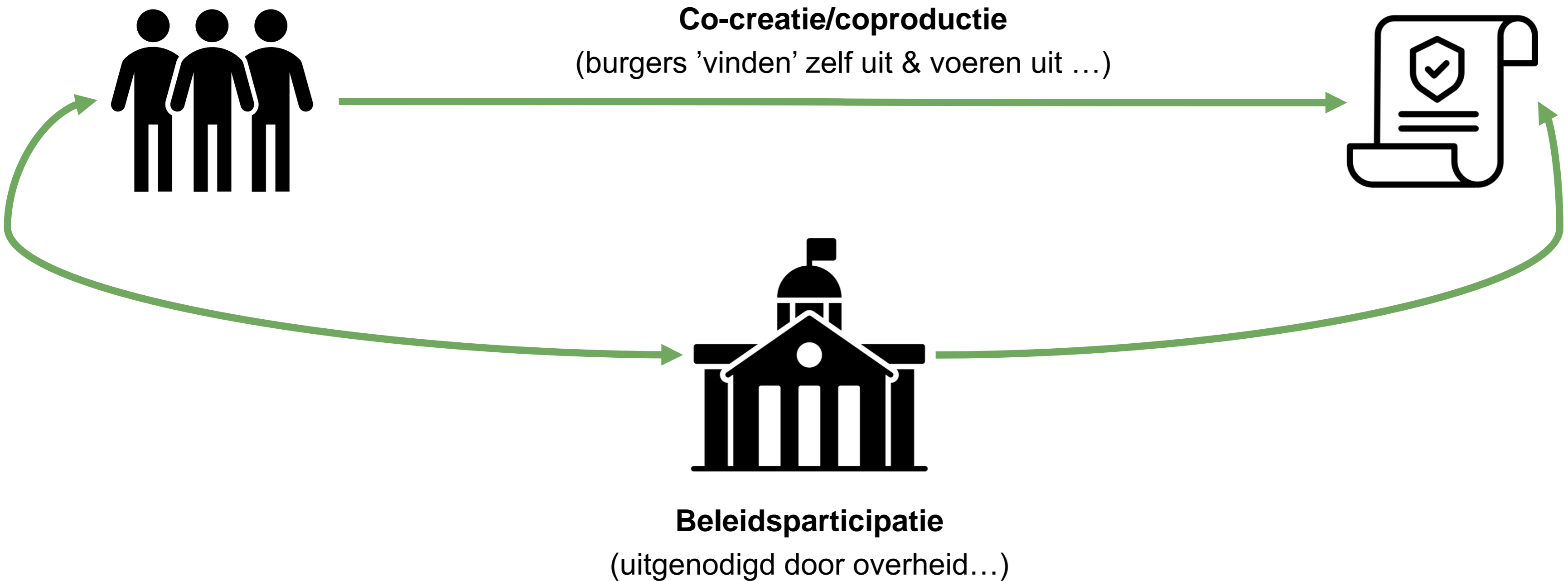
3,9 VL Parlement (↓)

(De Stemming; Walgrave & Lefevere, 2024)

DUS: Democratie als principe geniet nog steun

MAAR: wel gevoel dat ‘het systeem niet werkt/de politici niet werken naar behoren’

RELATIES TUSSEN BURGER EN BESTUUR

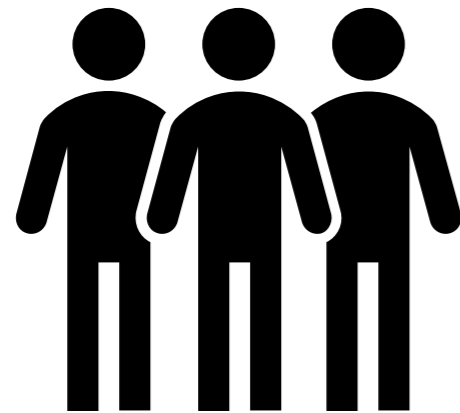

AAN JULLIE:

Beleidsparticipatie

(uitgenodigd door overheid...)

Co-creatie/coproductie

(burgers 'vinden' zelf uit & voeren uit ...)

- Wat is het eerste dat in jullie opkomt?
 - Voorbeeld?
- Hoe kijken jullie naar dergelijke initiatieven?
 - Nuttig? Noodzakelijk? Of overbodig?

HOGE VERWACHTINGEN & GROTE RISICO'S?

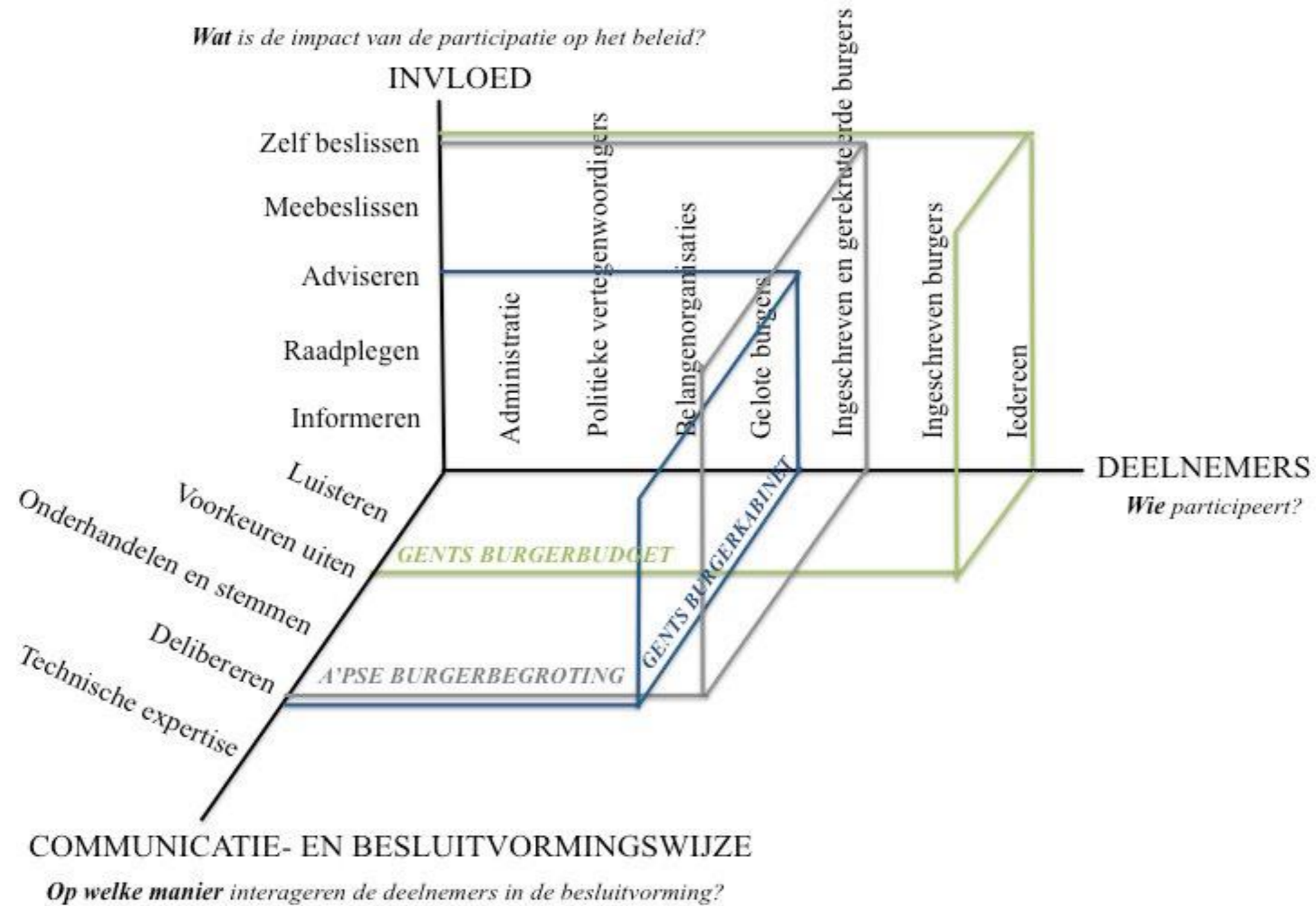
- (Zeer) voorwaardelijk
- Niet allen tegelijk realiseerbaar in elke situatie
- **Beleids**participatie
 - Deelnemen zonder invloed?
- Brexit? Mobiliteit in BXL?
- Effecten beperkt tot deelnemers –
 - Wat met de rest van de bevolking/impact op het systeem?

HOE DAN (NIET) PARTICIPEREN?

- Bekende voorbeelden maar veel varianten:
 - Burgerpanels, volksraadplegingen, adviesraden, informatieavonden (?)
 - Of elementen gecombineerd...
- **Ontwerp en kenmerken (Fung, 2015)**
 - Wie?
 - Volledige bevolking vs. Een deeltje? Hoe **selecteren** we die burgers dan?
 - Hoe **communiceren**?
 - Stemmen, rangschikken of burgers in gesprek laten gaan? Wie bepaalt dat of gaat dat begeleiden?
 - Hoeveel **invloed**?
 - Direct: Uitkomst = beleid
 - Indirect: Voorstellen worden in overweging genomen?

PARTICIPATIE KUBUS

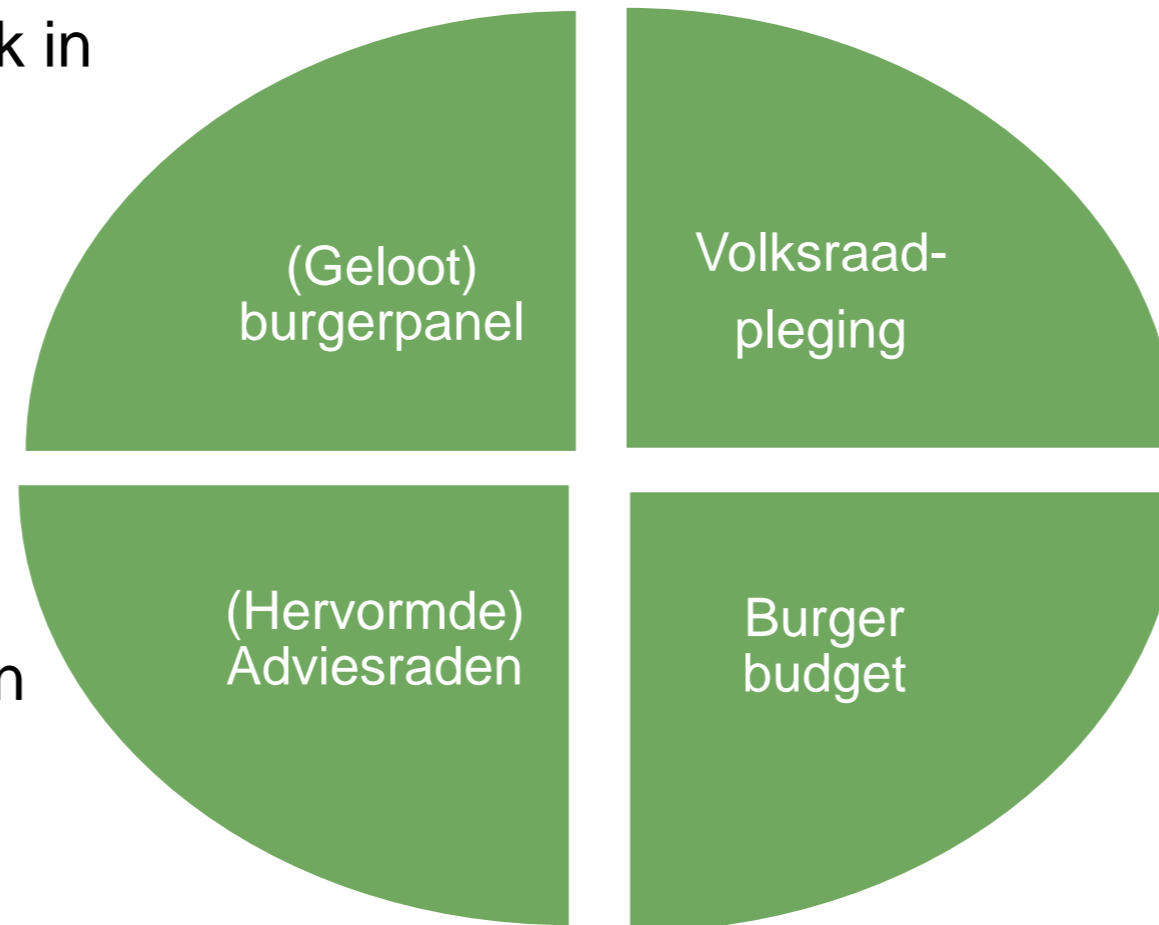
HOE DAN (NIET) PARTICIPEREN?

- Onderwerp & beleidsissue (Cirulatieplannen vs. ‘een bankje zetten’)
 - Gepaard met (grote) risico’s
- Beleidsniveau
 - Lokaal vs. Regionaal
 - Verschillende effecten?
- Ervaring & capaciteit
 - Middelen & personeel tegenover stellen
 - Ervaring opbouwen door evaluatie
 - Fail, but fail fast.
- Plaats in beleidscyclus

BELEIDSPARTICIPATIE IN VL

- Trekking/Open selectie
- Geïnformeerd gesprek in kleine groep(en)
- Specifiek onderwerp
- Begeleiding expert
- Meestal adviserend

- Klassiek en ingebed in lokaal bestuur
- Afgebakend domein
- Expertise / georganiseerde burgers – gewone burgers?
- Adviserend

- Stemming voor (geïnteresseerde) inwoners
- Afgebakende vraag/onderwerp
- Raadpleging <-> referendum?

- Besteding deel stadsbudget
- Indienen voorstellen/projecten burgers
- Online stemmen en/of delibereren over toekenning budget
- Minder vanzelfsprekend om te negeren

HOE ZOULDEN JULLIE ZELF WILLEN PARTICIPEREN IN EEN WOONMAATSCHAPPIJ?

- Welke vorm? In gesprek, stemmen of beiden?
- Wie? Hoe selecteren?
 - Welke risico's zien jullie? Is woonomgeving geen 'gevoelig' onderwerp?
- Kan adviserend of moet beslissend?
 - Wie beslist dan?
 - Wat als (andere) bewoners niet akkoord gaan?
- Wie moet begeleiden/traject opmaken? Rol van woonmaatschappij?

BEDANKT

Lieven Boelen

Doctoraal onderzoek

CENTRUM VOOR LOKALE POLITIEK

E lieven.boelen@ugent.be

